

ж) Търговецъ купилъ отъ фабрикантинъ сукно за 3859,25 грошя; нъ като не могълъ да заплати веднага пары-ты, той му дава мѣнителницѣ, коя-то да ся плати слѣдъ 18 мѣсяцы по $\frac{3}{4}\%$ отъ 100 въ мѣсяцъ, Каква сума трѣбва да ся забѣлѣжи въ мѣнителницѣ-тъ?

Менителнична-та сума трѣбва да състои отъ 3859,25 грошя, кои-то ся искать при купуваніе-то, увеличены съ проценты-ты отъ тоя капиталъ за 18 мѣсяцы.

Понеже $\frac{3}{4}\%$ показвать проценты-ты отъ 100 въ единъ мѣсяцъ, то $\frac{3}{4} \times 18 = \frac{27}{2} = 13,5$ щѣтъ бѣждѣ проценти-ти отъ 100 за 18 мѣсяцы.

А като знаемъ проценты-ты отъ 100 грошя за 18 мѣсяцы, лесно можемъ намѣри и проценты-ты и отъ 3859,25 гр. за това врѣмя по съразмѣрность:

$$\begin{array}{rcl} 100 \text{ гр.} & & 13,5 \\ 3859,25 & & x \end{array}$$

$$100 : 3859,25 = 13,5 : x \text{ отгдѣ-то}$$

$$x = 520,99875 \text{ безъ малко не } 521 \text{ грошъ.}$$

Тая лихва, приложена при капитала 3859,25, дава суммѣ 4380,25, коя-то трѣбва да ся напише у мѣнителницѣ-тъ.

з) Да ся найде, какъвъ капиталъ трѣбва да ся даде подъ лихвъ, та слѣдъ 8 мѣсяцы, по 5% да може да ся вземѣтъ тыя сѣщи проценти, кои то даватъ капиталъ 750 гр. въ 10 мѣсяцы, по 6% .

Това пытаніе за проценты ся рѣшява чисто по сложно тройно правило:

$$\begin{array}{rcl} 750 \text{ гр., } 10 \text{ мѣс., } 6\% \\ x & \ll & 8 & \ll & 5\% \end{array}$$

Възъ това, тукъ и двѣ-тъ отношенія сѣ обврѣжты; зашто-то, колко-то е по-късо врѣмя-то и колко-то е по-малка процентна-та такса, толкова повече капиталъ трѣбва за да ся добыжѣтъ тыя сѣщи проценти. А спорядъ това, за рѣшеніе-то трѣбва да ся съставять двѣ съразмѣрности:

$$\begin{array}{l} 8 : 10 = 750 : x' \\ 5 : 6 = x' : x \end{array} \quad \left. \vphantom{\begin{array}{l} 8 : 10 = 750 : x' \\ 5 : 6 = x' : x \end{array}} \right\} \text{ и да ся прѣ-} \\ \text{умножать}$$

$$40 : 60 = 750 : x; \text{ отгдѣ-то}$$

исканный капиталъ ще е = 1125 грошя.

Сложна лихва.

183. По правило за сложнѣ лихвъ ся рѣшявать задавки, у кои-то ся търси: 1) Бѣждѣ майка